

Wijk bij Duurstede, de nacht van 11 november 1811

Hester zit bij het licht van een kaars aan de keukentafel. Uit de achterkamer komt al uren een raspand geluid: de ademhaling van Jan. Zo nu en dan kreunt hij. Soms hoort ze hem roepen: "Help toch, mijn maag..., ik krijg geen lucht, help me toch." Als zijn stem steeds zwakker wordt, gaat ze één keer kijken. Hij ligt zwetend en snakkend naar adem in de bedstee; zijn ogen zien haar niet meer. Wanneer Jans stem nog nauwelijks hoorbaar is, maakt ze haar oudste zoon wakker. "Je vader is ziek, jongen, ga apotheker Verbeek halen." Met deze woorden stuurt ze haar vijftienjarige zoon de donkere herfstnacht in.

"Dit komt niet meer goed; de drank heeft zijn werk gedaan", luidt Verbeeks diagnose, terwijl hij bijna struikelt over een lege jeneverfles die naast de bedstee ligt.

Laat dat verhaal morgen maar door de straten van de stad gaan, denkt ze tevreden als ze tegen het ochtendgloren het Japanse suikerpotje van de keukentafel pakt en ermee naar de gootsteen loopt. Ze houdt het omhoog en kijkt er nog een keer naar. Het bolvormige, geglazuurde potje, gemaakt van bijna doorschijnend porselein, heeft een rood dekseltje en aan weerszijden wijduitstaande, goudkleurige oortjes. Op het potje is een landschap geschilderd met

okerkleurige, in wolken gehulde bergtoppen, bruinoranje takken met rozerode bloesem en goudkleurige vogels in vlucht. Aan één kant van het potje omlijsten bloesemtakken een tafereeltje met een geisha. Geknield op een kleedje en gekleed in een rode kimono houdt ze een waaier in haar hand. Haar zwarte haar en de uitstekende haarspelden tekenen scherp af tegen de lichte achtergrond van het porselein en haar vuurrode lippen lichten op in het spierwitte gelaat.

Als Hester het potje even later met een harde klap kapotslaat op de waterpomp, kletteren de scherven in de gootsteen. Aan het zoete tafereel op het potje is ruw een einde gemaakt. De bergen zijn gebroken, de bloesemtakken geknakt, de vogels in hun vlucht gevangen in kleine stukjes porselein. De geisha is haar hoofd kwijt; het kijkt haar vanaf een scherf met een bleek gezichtje wezenloos aan.

Amsterdam, maandagochtend 15 juni 1812, 07.00 uur

Het geluid van de voetstappen van Willem Broes weerkaatst hol tegen de gevels van de nog slapende stad. Hij loopt langzaam, wat voorovergebogen en met zijn handen op zijn rug. Ergens zingt een merel in een nog verlaten straat en in de verte klakken de hoeven van een paard op de klinkers. Het is heilig; de zon komt moeizaam door de ochtendmist tevoorschijn en schittert flauw in het water van de grachten. Hij slaat de Roetersstraat in en als hij bij het Nieuwe Werk- en Spinhuis aankomt, laat hij met onzekere hand de klopper een paar maal op de massief houten toegangsdeur vallen. Even voelt hij de verleiding om te keren. Hij kijkt omhoog en ziet hoe de zon bleekjes het reliëf met de twee gegeselde vrouwen en Hoofts dichtregels bestrijkt: ‘Schrik niet ik wreek geen quaat maar dwing tot goet, straf is myn hant maar lieflyk myn gemoet’. Hij recht zijn rug en haalt diep adem als hij sleutels hoort rinkelen aan de binnenkant van de deur.

“Goedemorgen, dominee”, begroet de beheerster hem hartelijk. Hij loopt door de lange gangen achter haar aan naar de wachtruimte. Zo nu en dan vangt hij een glimp op van de gevangenen. Door de hoge ramen met tralies ziet hij nog net de witte mutsjes van de vrouwen die op dit vroege uur al in grote zalen zwijgend gebogen zitten over naai- en spinwerk, streng gadeslagen door hun bewaaksters.